

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 3

DOM

2016-09-22

Meddelad i Göteborg

Mål nr

5785-16

SÖKANDE

Diskomat AB, 556541-9115

Årsta Skolgränd 12 A

117 43 Stockholm

Ombud: Advokat Linda Dahlström

Advokatfirman Morris AB

Vallgatan 30

411 16 Göteborg

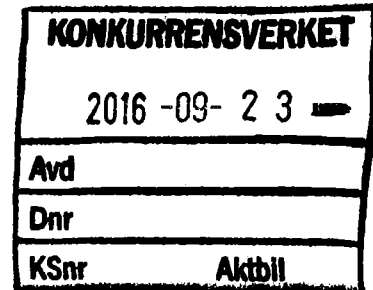
MOTPART

Västra Götalandsregionen, Regionens Hus

462 80 Vänersborg

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att det avtal som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och Metos Storkök AB i upphandlingen Transportvagnar för dukade måltider, Brickdukningsvagnar, dnr RS 1262-2015 är ogiltigt.

Dok.Id 430554

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Telefax
031 - 711 78 59

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Västra Götalandsregionen (fortsättningsvis VGR) har genomfört en upphandling i form av förnyad konkurrensutsättning av Transportvagnar för dukade måltider, Brickdukningsvagnar, dnr RS 1262-2015. Avropet var en tillämpning av det ramavtal rörande upphandling av storköksutrustning, projektnummer 10133, som SKL Kommentus Inköpscentral (SKI) ingått med ett antal leverantörer. VGR meddelade tilldelningsbeslut i upphandlingen den 23 februari 2016. Av beslutet framgår att VGR avsåg att teckna avtal med Metos Storkök AB (Metos), som lämnat det enda anbudet som uppfyllde de uppställda obligatoriska kraven.

VGR gjorde den 24 mars 2016 en beställning i enlighet med avropet, vilket enligt tilldelningsbeslutet var att jämställa med att avtal tecknades.

YRKANDEN, M.M.*Vad Diskomat yrkar och anför*

Diskomat AB (Diskomat) yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att det avtal som VGR slutit med Metos avseende Transportvagnar för dukade måltider, Brickdukningsvagnar 2, ska förklaras ogiltigt. Bolaget anför i huvudsak följande.

Det ramavtal som VGR åberopat som grund för att genomföra en förnyad konkurrensutsättning omfattar inte produkten Brickdukningsvagnar. Avropet innebär därför en betydande och väsentlig ändring av ramavtalet och strider mot villkoren i ramavtalet. Detta eftersom avropet medför att ramavtalet utsträckts till att omfatta produkter som först inte avsågs och som inte funnits med i upphandlingen av ramavtalet och följaktligen inte konkurrensutsatts i den ursprungliga upphandlingen av ramavtalet. VGR:s kontrakt

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 3
5785-16

med Metos avseende Brickdukningsvagnar är därför att anse som ett nytt kontrakt och anskaffningen skulle rätteligen annonserats och genomförts som en separat upphandling där marknadens samtliga aktörer getts möjlighet att lämna anbud. VGR:s avrop och avtal med Metos utgör därför en otillåten direktupphandling och det föreligger grund för att ogiltigförklara avtalet.

VGR har agerat i strid med LOU och Diskomat har mot bakgrund av VGR:s agerande lidit skada, eller i vart fall riskerat att komma att lida skada. Anledningen är främst att Diskomat, som projekterar, levererar och installerar disksystem och utrustning för storkök och är expert på den typ av lösning som VGR efterfrågat, undandragits sin rätt och möjlighet att lämna anbud avseende brickdukningsvagnar och därmed möjligheten att tilldelas kontrakt i upphandlingen.

Av VGR:s avropsförfrågan, daterad den 13 november 2015, framgår att VGR efterfrågade 46 stycken brickdukningsvagnar. Avropsförfrågan sändes till de leverantörer som omfattas av det aktuella ramavtalet. Anbud lämnades av Storköksinnovationer i Alingsås AB (Storköksinnovationer) och Metos. Av tilldelningsbeslutet framgår att VGR fann att anbudet från Storköksinnovationer inte uppfyllde samtliga uppställda krav.

Vid en genomgång av de produkter som offererats av Metos i den förnyade konkurrensutsättningen framkommer att dessa inte står att finna i den sortiment- och prislista som är antagen för ramavtalet. Inte heller finns den med i det sortiment som övriga anbudsgivare offererat vid upphandlingen av ramavtalet. De avropade produkterna utgör inte standardvaror utan specialutrustning som anpassats särskilt enligt VGR:s förfrågan.

Brickdukningsvagnen har allt som en patient behöver för att kunna inta sin måltid och är konstruerad på så sätt att en bricka anpassad för respektive

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 4
5785-16

patient dukas med en måltid, varvid en del av brickan kan hålls varm och en del kall. Av Metos sortiment- och prislista, som är antagen till ramavtalet, framgår att Metos förvisso har offererat mattransportvagnar. En mattransportvagn är dock inte jämförbar med en brickdukningsvagn. Mattransportvagnarna är enbart till för transport av s.k. bulkmat och är inte gjorda för direkt servering utan fyller en annan funktion. Att de avropade brickdukningsvagnarna utgör specialutrustning som inte omfattats av ramavtalet och som inte finns med i det sortiment som offererats i upphandlingen av ramavtalet visas även av att den kravspecifikation, som upprättats av VGR för brickdukningsvagnarna inför avropet, är mycket detaljerad och specifik. De avropade brickdukningsvagnarna har vidare ett medelpris på över 100 000 kronor, vilket framgår av Metos offert.

Den prisbilaga med varukorg som skulle fyllas i utvärderingssyfte vid upphandlingen av ramavtalet innehöll enbart ett fåtal produkter och avseende området "Övrigt", bestående av delarna Inredning, Ergonomi och Beredningsmaskiner, skulle priser exempelvis enbart anges för en skärmaskin och två olika sorters skalmaskiner. Anbudsgivaren skulle dock därutöver i upphandlingen inkomma med erbjudet sortiment. Enligt förfrågningsunderlaget till ramavtalet skulle anbudsgivaren inkomma med katalog/förteckning över erbjudet sortiment samt bruttoprislista och den gällande katalogen och bruttoprislistan skulle överensstämma med uppgifter i en eventuell webbutik (förfrågningsunderlaget punkten 2.1.2). Det är denna bruttoprislista som ligger till grund för offererat sortiment och som utöver varukorgen utgör takpriser vid avrop. Det finns inget angivet i förfrågningsunderlaget som föregick ramavtalet att bruttoprislistorna enbart skulle innefatta ett anbuds-sortiment avseende varje anbudsgivares största och mest väsentliga produkter, såsom VGR anger, utan anbudsgivarna har offererat ett sortiment baserat på vad som efterfrågats i upphandlingen. Varken Metos eller Elektrolux AB (vars lokala återförsäljare är Storköksinnovationer), som är de enda antagna leverantörerna i ramavtalet har i det sortiment som erbjudits vid upp-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM
2016-09-22**Sida 5
5785-16

handlingen av ramavtalet inkluderat Brickdukningsvagnar i det offererade sortimentet.

Av ramavtalet, punkten *1.6.1 Avropsförfarande* framgår alltså att de priser som lämnats i samband med upphandlingen av ramavtalet utgör *takpriser* vid avrop. De produkter som VGR avropat, brickdukningsvagnar, kan dock inte återfinnas i den sortiment-/prislista som getts in tillsammans med Metos anbud och som är antagen för ramavtalet, vilket innebär att produkten brickdukningsvagnar inte konkurrensutsatts tidigare och inte omfattas av ramavtalet. VGR:s tolkning av ramavtalet synes vara att en produkt omfattas av ramavtalet enbart genom att produkten kan offereras av eller läggas till i sortimentet av en till ramavtalet antagen leverantör. Detta är inte rimligt eller förenligt med upphandlingsregelverket. Att produkter i ett ramavtal vilka har konkurrensutsatts ersätts med nya produkter som är mer effektiva, mer prisvärda och mer miljöeffektiva innebär inte att det är möjligt att vid avrop utsträcka ramavtalets omfattning till produkter som inte alls ursprungligen efterfrågats och inte ursprungligen omfattades av ramavtalet.

Av VGR:s avropsförfrågan framgår att Regionstyrelsen beslutat om att vissa ombyggnader/förändringar av kökens lokaler och utrustning ska göras. Syftet med ramavtalet torde dock inte vara att tillgodose behov av renoveringar, vilket tydligt framgår av ramavtalet. En sådan tillämpning av ramavtalet skulle vara starkt konkurrensbegränsande. Syftet torde i stället vara att tillgodose enstaka kompletteringar av de produkter som anges i förfrågningsunderlaget och i de sortiment-/prislistor som anbudsgivarna lämnat i sina anbud. I det förfrågningsunderlag som föregick ramavtalet angavs att den genomsnittliga årliga avropsvolymen uppgick till ca 300 000 kronor per upphandlande myndighet och att ramavtalets årsvolym uppskattades till ca 25 000 000 kronor. Den uppskattade årliga avropsvolymen i ett förfrågningsunderlag brukar och bör motsvara vad som omfattas av och syftet med ramavtalet. Den uppskattade avropsvolymen gav således ingen indikation på

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 6
5785-16

att produkter som inte efterfrågades vid upphandlingen av ramavtalet skulle omfattas av detsamma.

VGR:s inställning i målet

VGR anser att förvaltningsrätten ska avslå Diskomats ansökan och anför i huvudsak följande.

VGR har inte agerat i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i samma lag.

Av punkten 7.1.3 i förfrågningsunderlaget till upphandlingen av ramavtalet anges gällande produktgruppen "Övrigt" att upphandlingen avser ramavtal för löpande leveranser av övrig storköksutrustning. Sortimentet består av produktområdena "inredning", "ergonomi" och "beredningsmaskiner". I produktområdet "inredning" ingår produkter som bl.a. vagnar och buffévagnar. VGR menar att det är tydligt att den nu avropade produkten omfattas av ramavtalet.

VGR får här förklara att ramavtalet, som är avsett att senare specificeras genom bl.a. förnyad konkurrensutsättning, inte vid tiden för anbudsgivning fastställde alla detaljer kring leverantörernas sortiment. Då upphandlingen består av sju olika produktgrupper med undergrupper efterfrågades ett anbudssortiment av varje anbudsgivares största och mest väsentliga produkter som skulle vara prissatta för utvärdering. Dessa priser får därefter vid avrop utgöra takpriser. Övriga produkter i anbudsgivarnas sortiment, med den uttryckliga möjligheten att undanta viss del av sortimentet, fick i stället åläggas en rabattsats som gäller under avtalsperioden. Med hänsyn till upphandlingens utformning fanns inte den nu aktuella produkten angiven i det anbudssortiment som Metos bifogade till sitt anbud i upphandlingen av ramavtalet. Dock finns produkten i Metos sortiment och är inte, som Diskomat

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 7
5785-16

påstår, speciellt framtagen enbart för den förnyade konkurrensutsättningen. Med beaktande av att den aktuella produkten finns angiven i förfrågningsunderlaget och ingår i sådan storköksutrustning som ramavtalet avser har VGR inte avvikit från villkoren i ramavtalet, varför avtalet med Metos inte ska ogiltigförklaras.

VGR menar att det inte finns något i ramavtalet som anger att avtalets syfte skulle vara enstaka kompletteringsköp. I stället framstår det som naturligt att ett ramavtal gällande storköksutrustning med sju produktgrupper där 3–5 leverantörer skulle tilldelas avtal inte kan ha de begränsningar som Diskomat påstår. VGR anser därför att vid behov av utrustning till storkök ska aktuellt ramavtal användas oavsett storleken på avropet. Vad gäller sortimentet i de sju produktgrupper som ingår i ramavtalet utgörs dessa av leverantörens sortiment inom ramavtalets produktgrupper. En sådan begränsning till enbart anbudssortimentet som Diskomat menar skulle gälla, ingick varken i förutsättningarna vid upphandlingen av ramavtalet eller var genomförbart rent praktiskt. Ramavtalet avser en marknad med stor utvecklingspotential där tidigare angivna produkter kanske inte ens tillverkas längre och nyttillkomna produkter kan vara såväl mer effektiva och prisvärda som miljömässigt fördelaktiga. Det har aldrig varit en förutsättning att ramavtalet enbart skulle omfatta det anbudssortiment som anbudsgivarna på begäran av SKL Kommentus lämnat tillsammans med anbudet. Det har heller aldrig funnits några begränsningar vad gäller avropens volym, vilket Diskomat inte heller kunnat visa.

VGR anser att brickdukningsvagnar ingår i produktområdet vagnar som används i storköksmiljö. Det är ett arbetshjälpmedel avsett att användas i storkök. Diskomats uppgiften om att brickdukningsvagnarna skulle vara specialutrustade enligt VGR:s behov stämmer inte. Den avropade vagnen är en produkt som finns i Metos ordinarie sortiment. Som tillägg till produkten har VGR bett om en draganordning för att kunna forsla flera vagnar åt

gången. Detta är inte detsamma som att produkten skulle vara speciellt framtagen för just VGR.

Det har aldrig varit en förutsättning i upphandlingen att den sortimentbilaga som getts in med anbudet till ramavtalet skulle vara den enda gällande under hela avtalstiden. En sådan begränsning skulle innebära att hela avtalet blev verkningslöst när produkter utgår eller då myndigheten har behov av ett alternativ till en produkt som finns i sortimentbilagan.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 16 kap. 13 § LOU ska rätten besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt bl.a. 7 kap. 1 §, eller
2. enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbudsförfarandet och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada.

I 7 kap. 1 § LOU anges att en upphandlande som avser att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal ska annonsera upphandlingen med vissa undantag som inte har relevans i målet.

I 5 kap. 7 § första stycket anges att om ramavtal har ingåtts med flera leverantörer enligt 5 § och om inte alla villkor är angivna i ramavtalet ska parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som angetts i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Enligt 5 kap. 2 § andra stycket LOU får parterna vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal inte väsentligt avvika från villkoren i ramavtalet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 9
5785-16*Vad målet gäller*

Frågan i målet är i första hand om den produkt, briccdukningsvagnar, som VGR upphandlat genom den förnyade konkurrensutsättningen kan anses ingå i de produkter som omfattas av det ramavtal, Storköksutrustning 2012, som SKI ingått med bl.a. Metos. Om så inte bedöms vara fallet får slutsatsen dras att VGR väsentligt avvikit från villkoren i ramavtalet när kontrakt tecknades med Metos om köp av briccdukningsvagnar till Södra Älvsborgs sjukhus i Borås. I sådant fall har VGR inte haft rätt att upphandla produkten med tillämpning av ramavtalet utan skulle ha utannonserat och genomfört en fristående upphandling där alla intresserade leverantörer kunnat lämna anbud.

Om ramavtalet däremot bedöms innefatta produkten briccdukningsvagnar, i den omfattning som den förnyade konkurrensutsättningen avsåg, saknas skäl för ingripande med anledning av Diskomats ansökan. Även om, som Diskomat bl.a. gör gällande, VGR vid tilldelningen i den förnyade konkurrensutsättningen skulle ha brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU genom att godta en produkt som inte uppfyllde de i avropsförfrågan uppställda kraven, utgör detta inte skäl för ett ingripande. Anledningen är att Diskomat inte är part i ramavtalet och därmed inte kan anses ha lidit eller komma att lida skada till följd av de åberopade bristerna i avropsförfarandet.

Omfattar ramavtalet briccdukningsvagnar?

Utgångspunkten för bedömningen är vad som framgår av ramavtalet och det förfrågningsunderlag som låg till grund för upphandlingen av detsamma.

I ramavtalet punkten 1.3 anges bl.a. följande.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 10
5785-16

Ramavtalet avser/omfattar löpande avrop av diskmaskiner, kylskåp/frysar, snabbkylningsutrustning, ugnar, kokgrytor, stekhällar, varmhållningsutrustning, utrustning för inredning, matberedning, ergonomiska hjälpmedel m.m. Utrustningen ska vara avsedd för storkök inom sjukvård, skola, omsorg och personalmatsalar.

De produktområden som avses är:

1. Diskmaskiner
2. Kyla (kylskåp, frysar, nedkylningsskåp, blast chillers, kylbänkar m.m.)
3. Ugnar
4. Värme (kokgrytor, stekbord, spisar, varmhållning m.m.)
5. Övrigt (inredning, ergonomi, beredningsmaskiner m.m.)

I SKI:s förfrågningsunderlag anges i punkten 1.1.2. Omfattning bl.a. följande.

Upphandlingen omfattar inte heller närliggande produktområden såsom exempelvis vitvaror, fastighetstvättmaskiner, köksutensilier, serveringsutrustning eller förbrukningsmaterial som maskindiskmedel och förpackningsmaterial.

I förfrågningsunderlaget anges under huvudrubriken 7. Övrigt i punkten 7.1.3. Sortiment bl.a. följande.

Upphandlingen avser ramavtal för löpande leveranser (avrop) av Övrig köksutrustning för storkök. Leverantören ska tillhandahålla ett brett sortiment av Övrig utrustning för storkök. Sortimentet ska omfatta utrustning/maskiner av olika storlekar och typer inom produktområdena Inredning, Ergonomi och Beredningsmaskiner.

Produktområdet inredning avser produkter som arbetsbänkar/arbetsbord, skåp, hyllsystem, vagnar, plastbackar, vagnar, buffévagnar, tallriksdispensrar, transportboxar (för kall eller varm mat) och liknande.

(...)

Produktområdet avser inte köksutensilier och materiel såsom brickor, skärbrädor, porslin, glas, bestick, handredskap, kökstextilier och förbrukningsmaterial.

I målet är ostridigt att brickdukningvagnar inte ingår i produktområdena 1-4 i punkten 1.3 i ramavtalet. VGR gör gällande att brickdukningvagnar ingår i produktgruppen 5. Övrigt (inredning) medan Diskomat anser att de vagnar som avses i den produktgruppen är enklare standardvagnar av olika

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22

slag och att de efterfrågade brickdukningstvagnarna utgör specialutrustning av mer avancerat slag som inte omfattas av ramavtalet.

Förvaltningsrätten anser att det finns flera omständigheter som talar för att brickdukningstvagnar av det aktuella slaget inte var en produkt som efterfrågades av SKI vid upphandlingen av ramavtalet. Bl.a. är det ostridigt att sådana tvagnar inte offererades av någon anbudsgivare, att produkten inte uttryckligen angavs i förfrågningsunderlaget, att bricktvagnarnas funktion framstår som mer avancerad än de tvagnstyper som omnämns eller ligger närmast till hands när begreppet "tvagnar" som avser storkök anges och att priset, såvitt framgår av Metos lämnade anbud i avropet, genomgående är betydligt högre än för de tvagnar som erbjuds i de olika anbuden i upphandlingen av ramavtalet. Därtill kommer att brickdukningstvagnar möjligen kan anses utgöra "serveringsutrustning" och därmed inte ska ingå i upphandlingen av ramavtalet.

Emellertid framgår av ramavtalet och det föregående förfrågningsunderlaget att gränserna för vilka produkter som kan omfattas av ramavtalet inte – utom där det särskilt uttalats att vissa produkter inte ingår – är särskilt klart angivna eller strikt formulerade. Förvaltningsrätten anser därför att en produkt som brickdukningstvagnar inte kan uteslutas från de produkter, som skulle kunna avropas från ramavtalet, på den grunden att produkten inte efterfrågats vid upphandlingen eller skulle kunna omfattas av ramavtalet såsom detta är utformat.

Frågan blir då om VGR med tillämpning av ramavtalet faktiskt har kunnat avropa brickdukningstvagnar genom förnyad konkurrensutsättning.

I punkten 1.6.1. Avropsförfarande i ramavtalet anges bl.a. följande.

Som utvärderingskriterier vid avrop ska nedanstående utvärderingskriterier användas. Erbjudna priser och rabatter lämnade enligt bruttoprislista och

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 12
5785-16

rabattsatser enligt bilaga 4 Priser utgör takpriser vid avrop enligt förfarandet förnyad konkurrensutsättning.

Utvärderingskriterier vid förnyad konkurrensutsättning:

Pris för: - basutrustad utrustning/maskin (anskaffningspris alternativt Livscykelkostnad (LCC))
- efterfrågade tillbehör/extrautrustning

Ergonomi

Miljökrav Garanti (utöver 2 år)

Under rubriken 2. Generella krav på varan/tjänsten i SKI:s förfrågningsunderlag, punkten 2.1.1. Priser anges bl.a. följande.

Priser ska anges i bilaga 4 priser. I bilagan finns detaljerade instruktioner och villkor för prisangivelser. (...) Angivna priser ska gälla vid tidpunkten för sista anbudsdag och ska gälla under de första tolv (12) månaderna av avtalsperioden. Anbudets priser baseras på anbudsgivarens bruttoprislista och angivna rabattsatser.

I ramavtalet punkt 1.5 Priser anges följande.

Vid avrop till värden upp till 200 000 kronor gäller priser enligt leverantörens bruttoprislista och rabattsatser angivna i anbudet, se Prisbilagan 4. Vid avrop till värden överstigande 200 000 kronor fastställs priset genom förfarandet "förnyad konkurrensutsättning" där varans pris är ett utvärderingskriterium. Vid förnyad konkurrensutsättning utgör priserna i prisbilagan takpriser. Leverantören har rätt att erbjuda upphandlande myndighet/enhet förmånligare priser och villkor än i anbudet.

I ramavtalets punkt 1.5.1 Prisjustering anges bl.a. följande.

Priset till Myndigheten baseras på bruttoprislistan enligt anbudet justerad med avtalade rabatter. Justering av priser kan åberopas av part. Prisjustering ska påkallas av endera av avtalsparterna senast tre (3) månader innan den första tolv månadersperioden med fasta priser löpt ut. Prisjustering baseras på Konsumentprisindex (KPI). Priset får justeras med upp till 80 % av förändringen av KPI. Justeringen baseras på indexförändringen under den tolv månadersperiod som löper fram till två månader innan den tolv månadersperioden, under vilken priserna är fasta, slutar. Prisjustering kan därefter påkallas för varje kommande tolv månadersperiod.

Av såväl ramavtalet som förfrågningsunderlaget för upphandlingen av ramavtalet framgår att det är den prisuppgift som lämnades av respektive leve-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 13
5785-16

rantör som en del av anbudet vid upphandlingen av ramavtalet som utgör grunden för prisberäkningen vid avrop från ramavtalet. Priserna finns angivna i den bruttoprislista som tillsammans med erbjudna generella rabattsatser inom respektive anbudsområde utgjorde prisunderlaget vid utvärderingen av anbuderna. Det är också dessa priser som enligt ramavtalet - eventuellt efter justering med hänsyn till KPI -- ska utgöra "takpriser" vid förnyad konkurrensutsättning av en produkt som den upphandlande myndigheten vill avropa.

Ramavtalet bygger således på att en leverantör i princip ska vara bunden av det pris på en produkt som erbjuds i anbudet vid ramavtalsupphandlingen. Syftet får antas vara att detta ska vara överskådligt och utgöra en trygghet för de upphandlande myndigheter som har rätt att göra avrop från ramavtalet. Vid förnyad konkurrensutsättning kan leverantören erbjuda ett lägre pris men inte ett pris som överskrider takpriset.

Det är de produkter som respektive anbudsgivare i sitt anbud redovisade i bruttoprislistan som kan anses ha ingått i upphandlingen av ramavtalet och som således har konkurrensutsatts. Att prisjämförelsen vid upphandlingen i praktiken endast omfattade den s.k. "varukorgen" medför inte någon annan bedömning. Av det ovan sagda följer enligt förvaltningsrätten uppfattning att ramavtalet endast omfattar de produkter som redovisades och prissattes i den bruttoprislista som ingick i anbuderna vid upphandlingen av ramavtalet. Enligt den avropsmetodik som anges i ramavtalet är det bara de produkter som ingår i bruttoprislistan som kan avropas direkt med stöd av rangordningsprincipen och som kan åsättas takpriser, vilket enligt ramavtalet är en förutsättning för avrop genom förnyad konkurrensutsättning. I synnerhet när få leverantörer omfattas av ett ramavtal torde metoden med takpriser kunna ha principiell betydelse för prisbildningen vid förnyad konkurrensutsättning.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG****DOM**
2016-09-22Sida 14
5785-16

I målet är klarlagt och ostridigt att brickdukningsvagnar inte finns med i Metos bruttoprislista och inte heller i den bruttoprislista som lämnats av den andra leverantören som omfattas av ramavtalet. Produkten har således inte konkurrensutsatts vid upphandlingen av ramavtalet och kan heller inte avropas i enlighet med den metodik som anges i ramavtal och förfrågningsunderlag vare sig genom direkt avrop eller genom förnyad konkurrensutsättning. Enligt förvaltningsrättens mening kan då inte heller den kravspecifikation rörande brickdukningsvagnarnas utformning som ingår i VGR:s avropsförfrågan, ses som en precisering av eller komplettering till villkor som anges i ramavtalet i enlighet med 5 kap. 7 § LOU.

Sammanfattande bedömning

Mot bakgrund av det ovan sagda anser förvaltningsrätten att VGR rätteligen inte kunnat upphandla den aktuella produkten, brickdukningsvagnar, med tillämpning av ramavtalet. Den förnyade konkurrensutsättning som VGR genomfört, där endast till ramavtalet anslutna leverantörer kunnat lämna anbud, innebär därmed att VGR slutit avtal med Metos utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 § LOU. Det står klart att Diskomat, som inte haft möjlighet att lämna anbud i den genomförda upphandlingen, kan komma att lida skada till följd av detta. Förutsättningar för ogiltighetsförklaring enligt 16 kap. 13 § LOU föreligger därmed. Det ingångna avtalet mellan VGR och Metos ska därför förklaras ogiltigt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 LOU)

Karin Leidzén

Rådman

Föredragande jurist i målet har varit Per Olofsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.